

Albatrellus subrubescens

Lammticka

Storsvampar, Basidiesvampar

NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
A2c+3c+4c; C1+2a(i)

Klass: Agaricomycetes, **Ordning:** Russulales, **Familj:** Albatrellaceae, **Släkte:** Albatrellus, **Art:** Albatrellus subrubescens - lammticka (Murrill) Pouzar **Synonymer:** Albatrellus ovinus var. subrubescens (Murrill) L.G.Krieglst., Scutigera ovinus var. subrubescens (Murrill) Krieglst., Polyporus subrubescens (Murrill) Murrill, Scutigera subrubescens Murrill, Albatrellus similis Pouzar

Kännetecken

Denna marklevande ticka liknar mycket den vanliga färtickan, men är vanligen något mindre än den. Hatten är 4–10 cm bred, som ung är den vit till ockrafärgad, som äldre svagt orangebrun, slät till något luden eller fjällig. Porerna är kantiga, 2–4 per mm. De har en gröngul till ljus rödorange färgton. Porlagret blir orangebrunt vid tumning, vilket är ett viktigt kännetecken. Köttet är vitt, som äldre blir det fläckat i orange till orangebrunt. Foten är vit, nedtill med orange till orangebruna fläckar, 2–3 cm hög och 0,7–1,5 cm i diameter. Lukten är syrlig, något som framträder speciellt vid torkning. Smaken är distinkt bitter. Lammticka kan till utseende och form likna en spenslig färticka, men skiljer sig säkrast från denna art genom att sporererna är amyloida. Arten har tidigare sammanblandats med en nyligen (2003) beskriven art, gul lammticka *A. citrinus*. Den gula lammticka har citrongul färg och fläckar på färska fruktkroppar, bildar mykorrhiza med gran och förefaller vara kalkgynnad.

Utbredning och status

Lammticka förekommer på Gotland, i Södermanland, Uppland, Dalarna, Medelpad, Ångermanland, Åsele lappmark samt Norrbotten. Det finns 30 kända lokaler av arten i landet (2005). Det verkliga antalet lokaler i landet bedöms inte överstiga 400, Svampen följer tallen norrut till polcirkeln. Den finns även i centrala och norra delarna av Norge och i den norra delen av Finland, men saknas i Danmark. I Central- och Sydeuropa förekommer arten i ädellövskog.

Ekologi

Lammtickan bildar mykorrhiza med tall. Den växer på marken i tämligen öppna barrskogar ofta magra tallhedar, gärna på sandig mark. Den förefaller vara indifferent till förekomst av kalk. På Gotland förekommer svampen ofta i äldre betade barrskogar. På de kända lokalerna uppträder som regel fruktkroppar av lammticka bara på någon enstaka till ett par platser. Varje plats rymmer troligtvis en genetiskt unik svampindivid (genet) som ofta fragmenterats till uppemot 10 frilevande, men genetiskt identiska mycel (rameter, motsvarar IUCN:s definition av individ). Fruktkropparna är kortlivade, medan markmycelet kan ha en lång livslängd, flera decennier och potentiellt kan leva lika länge som mykorrhizasvampens värdträd tall kontinuerligt finns på platsen.

Hot

Det främsta hotet mot arten är avverkning av de värdträd som den är helt beroende av. Som regel är svampindividers markmycel långlivade, flera decennier och mer, varför det är angeläget att skydda kända växtplatser genom att säkerställa en framtida kontinuitet i trädsiktet. Körskador och skogliga åtgärder som markberedning kan vara ödesdigert för artens markmycel. I förekommande fall utgör även upphört bete och igenväxning ett hot mot artens fortlevnad i området. Ett annat hot är den successiva omvandling till blandskog med gran som sker i tallskogar där en tidigare störningsregim upphört.

Åtgärder

Tallskogen hålls intakt på lång sikt genom återkommande ingrepp, antingen genom betesdrift eller genom uttag av gran och andra inväxande sekundärträdslag. Ett visst uttag av virke kan utföras, om särskild hänsyn till arten tas.

Övrigt

Eftersom det tidigare har skett en sammanblandning mellan lammticka och gul lammticka är det svårt att bedöma lammtickans egentliga utbredning. Framförallt kvarstår frågetecken om lammtickan finns på Gotland och i Södermanland då många av dessa äldre fyndnoteringar med största sannolikhet avser gul lammticka.

Litteratur

Hansen, L. & Knudsen, H. (Eds). 1997. Nordic Macromycetes, Vol. 3. sid. 265, Nordsvamp, Copenhagen.

Ryman, S. & Holmåsen, I. 1984. Svampar. Sid. 144, Interpublishing. BILD

Ryman, S., Fransson, P., Johannesson, H. & Danell, E. 2003. *Allbatrellus citrinus* sp. nov. connected to *Picea abies* on lime rich soils. Mycol. Res. 107 (10): 1243-1246.

Ryvarden, L. & Gilbertson, R.L. 1993. European Polypores, sid. 95, Fungiflora.

Författare

Karin Bohlin 2001. Rev. M. Krikorev 2012